

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Tak jak do występowania i rozwoju „szarej strefy” niezbędna jest występowanie grupy wzajemnie powiązanych podmiotów, tak i do skutecznego zwalczania tego zjawiska niezbędna jest współpraca organów państwa.

Do funkcjonowania „szarej strefy” niezbędna jest sieć wzajemnie powiązanych ze sobą podmiotów – zarówno formalnie jak i w sposób mniej sformalizowany. W „szarej strefie” są prowadzący daną działalność i ci, którzy z tego korzystają.

W 2013 r. straty dla budżetu państwa z tytułu wyłudzeń podatku VAT w obrocie samym tylko olejem napędowym szacowane były na ok. 5 mld zł. Dane statystyczne GUS wykazały trwający od 2011 r. spadek konsumpcji krajowej paliw w Polsce, pomimo stałego wzrostu PKB oraz spadku światowych cen ropy naftowej.

NIK w ubiegłym roku przeprowadziła kontrolę „Zapobieganie nielegalnemu obrotowi paliwami ciekłymi”. Jej wyniki przedstawione zostały Sejmowi w lipcu 2017 r.

W okresie objętym tą kontrolą, tj. od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. nie doprowadzono do ograniczenia liczby podmiotów działających w „szarej strefie” na rynku paliw ciekłych.

Ustalenia kontroli wykazały brak współpracy pomiędzy organami administracji rządowej, do których kompetencji należały sprawy związane z rynkiem paliw ciekłych. NIK zwróciła uwa-

gę na fakt, iż dwa główne podmioty tj. Minister Energii (poprzednio Minister Gospodarki), jak i Prezes URE, nie dostrzegały negatywnego wpływu „szarej strefy” na przedsiębiorców legalnie działających na rynku, przy czym zdaniem Ministra Energii „szara strefa” miała negatywny wpływ głównie na kwestie fiskalne. Minister Energii nie doprowadził do opracowania polityki energetycznej w odniesieniu do paliw ciekłych, a jego prace legislacyjne podejmowane w celu zapewnienia konkurencyjności na rynku paliw okazały się niewystarczające. Działania Prezesa URE sprowadzały się do technicznej realizacji zadań ustawowych, związanych z koncesjonowaniem obrotu paliwami.

Największą aktywność w zwalczaniu „szarej strefy” na rynku paliw ciekłych wykazywał Minister Finansów i podległe mu służby: administracja podatkowa, kontrola skarbową i służba celna. Jednak i one działały praktycznie oddzielnie, opierając się na własnych, odrębnych procedurach i systemach informatycznych. W tym kontekście, NIK skonkludowała, że utworzenie jednolitej Krajowej Administracji Skarbowej powinno służyć wzmocnieniu zwalczania oszustw podatkowych i odzyskiwania należności, co widać już w realizowanych aktualnie większych wpływach z tytułu akcyzy na paliwa.